

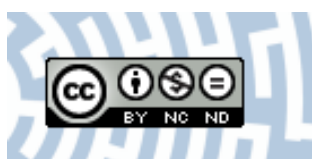

You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: Dziecko w świecie ekspresji plastycznej – wykorzystanie twórczych technik plastycznych w pracy z dzieckiem przedszkolnym

Author: Jolanta Chowaniak, Jolanta Molenda

Citation style: Chowaniak Jolanta, Molenda Jolanta. (2014). Dziecko w świecie ekspresji plastycznej – wykorzystanie twórczych technik plastycznych w pracy z dzieckiem przedszkolnym W: U. Szuścik, B. Oelszlaeger-Kosturek (red.), “Dziecko w świecie innowacyjnej edukacji, współdziałania i wartości. T. 2.” (s. 107-116). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Dziecko w świecie ekspresji plastycznej – wykorzystanie twórczych technik plastycznych w pracy z dzieckiem przedszkolnym

Potrzeby edukacyjne dzieci przedszkolnych

Czas lat spędzonych w przedszkolu może sięgać od 2,5 aż do 6 roku życia. Jest to okres wzmożonego rozwoju społecznego, poznawczego, fizycznego i wolicjonalno-emojonalnego. Wówczas tworzą się fundamenty przyszłego, dorosłego życia. To ten moment rzutuje na nasze przyszłe wybory, na sposób funkcjonowania w społeczeństwie, ponieważ wtedy rozwija się osobowość dziecka, umiejętność samokontroli, ustala się tożsamość płciowa.

W związku z tym przedszkole musi spełniać podstawowe potrzeby edukacyjne dziecka w różnych obszarach. Musi zapewnić dziecku jak najlepsze warunki do prawidłowego rozwoju.

W obrębie edukacji społeczno-moralnej można wymienić następujące potrzeby:

1. Poznanie reguł życia w grupie i społeczeństwie (tj. samodzielność, współżycie i współdziałanie z innymi ludźmi). Człowiek jest niewątpliwie istotą społeczną i do swojego pełnego rozwoju potrzebuje innych ludzi. Podobnie jest z małym dzieckiem. To w grupie rówieśniczej w sposób prawidłowy kształtuje się jego rozwój społeczny¹.

¹ E. Belczewska, M. Herde, E. Kwiatkowska, J. Wasilewska, A. Łada-Grodzicka: *ABC program wychowania przedszkolnego XXI wieku*. Warszawa, WSiP, 2000, s. 17.

2. Poznanie własnych praw i obowiązków oraz świata wartości moralnych. To w wieku przedszkolnym kształtują się bowiem pierwsze postawy moralne, wtedy dziecko zdobywa informacje o tym, co dobre, a co złe².

W zakresie edukacji zdrowotnej i ruchowej wyróżniamy z kolei następujące potrzeby:

1. Potrzebę bezpieczeństwa zarówno w aspekcie psychicznym, jak i fizycznym;
2. Dbłość o zdrowie;
3. Doświadczenie samodzielności i przyswajanie nawyków higieniczno-kulturalnych;
4. Potrzeba ruchu zaspokajana poprzez rozwijanie sprawności motorycznej w zabawach i grach, ćwiczeniach gimnastycznych³.

Niewątpliwie przedszkole sprzyja rozwijaniu procesów poznawczych we wszystkich ich aspektach. Dziecko zdobywa wiedzę i umiejętności w zakresie edukacji przyrodniczej, matematycznej, kulturowo-estetycznej, muzycznej, technicznej oraz komunikacyjnej. Ponadto rozwija umiejętności w zakresie mowy i myślenia oraz kształtuje gotowość do nauki czytania i pisanja.

Powyższe skompensowane informacje ujęte w cytowanym programie wychowania przedszkolnego znajdują odbicie w koncepcji zadań życiowych R. Havighursta. Wymienił on zadania, którym należy sprostać i których pomyślnie wypełnienie umożliwia przejście na wyższy poziom rozwoju⁴.

Ze względu na określony charakter niniejszego artykułu najszerzej opisany zostanie obszar edukacji kulturalno-estetycznej, której głównym komponentem jest edukacja plastyczna. Dzięki niej wypełnianych jest wiele potrzeb edukacyjnych dzieci w wieku przedszkolnym.

Ekspresja twórcza dzieci w wieku przedszkolnym w ujęciu teoretycznym

Opisując twórczą ekspresję dziecka, nie sposób pominąć kilku wyjaśnień terminologicznych pozwalających na dogłębną analizę tegoż problemu. Wielu wybitnych badaczy z różnych dziedzin nauk podejmowało próby definiowania takich pojęć jak: „aktywność”, „twórczość”, „ekspresja”, „twórcza ekspresja dziecka”.

Aktywność, będąca naturalnym stanem każdej jednostki, w psychologii definiowana jest jako „nieustanna regulacja stosunków człowieka ze światem”⁵. Rozumiana jest więc jako kolejność występowania różnorodnych czynności, myśli, działań, ruchów, które motywowane są poprzez aktualne potrzeby danej osoby.

² Tamże, s. 21.

³ Tamże, s. 30–47.

⁴ Por. A. Brzezińska: *Spoleczna psychologia rozwoju*. Warszawa, Wydawnictwo Naukowe Scholar, 2000, s. 231–232.

⁵ W.A. Sacher: *Aktywność artystyczna*. W: *Aktywność artystyczna i emocjonalność dzieci w wieku 4–12 lat*. Red. W.A. Sacher. Kraków, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2001, s. 9.

Podjęmowanie wszelkiej aktywności wpływa na pozytywny rozwój jednostki we wszystkich jej aspektach. Nie bez powodu bowiem M. Tyszkowa zdefiniowała *aktywność* jako „wszelkie funkcjonowanie organizmu”⁶.

W ramy tego stwierdzenia wpisuje się zatem twórczość, działania twórcze będące swoistym ludzkim stanem aktywności. Termin „twórczość” był i nadal jest naukowym przedmiotem zainteresowań psychologów oraz pedagogów⁷. Morris Stein pisał, iż twórczość to „proces prowadzący do nowego wytworu, który jest akceptowany jako użyteczny lub do przyjęcia dla pewnej grupy w pewnym okresie”⁸. Definicja ta jest często cytowana, jak również krytykowana ze względu na zbyt radykalne podejście. Ważne jest bowiem postrzeganie twórczości w aspektach wytworu, procesu, osobowości i czynników zewnętrznych, twórczość tę motywujących.

W związku z wielością funkcjonujących w literaturze definicji twórczości na potrzeby niniejszej pracy będziemy się odwoływać do ustaleń pojęciowych Stanisława Popka. Pisał on, że twórczość, która jest działaniem wykraczającym poza prostą recepcję, może

przybierać postać konkretnego wytworu bądź też ideową, jako wyobrażenie, myśl, dla których to zjawisk próba ich zastosowania jest jedynie czynnością wtórną, śladem aktu twórczego. Twórczość może być z jednej strony czynnością intencjonalną i świadomą, z drugiej strony zaś może być wizją, która ukonkretni się w świadomości po uzyskaniu swojej formy i wyrazu⁹.

Interesująca nas twórczość dziecięca przybiera charakter twórczości pierwotnej, spontanicznej. Roszczeniowe widzenie świata daje dziecku odwagę twórczą w zakresie kształtu, fantastyki, cudowności. Myślenie globalne i synkretyczne pozwala na wyrażanie siebie, samorealizowanie charakteryzujące się dużą dozą naturalności i spontaniczności. Wiele miejsca w takich działaniach zajmuje wyobraźnia¹⁰.

„Aktywność twórcza” oraz „ekspresja” to pojęcia, które znaczeniowo uzupełniają się, ale nie zachodzą na siebie. Twórczość to rodzaj ekspresji, „która przy wykonaniu różnych wytworów angażuje przeżycia, ale i pomysłowość oraz świadomość”¹¹.

„Ekspresja”, jako termin bardzo pojemny treściowo, uznawana jest za „odsłanianie siebie, stawianie się przejrzystym dla innych”¹², „komunikowanie innym ludziom swoich myśli, uczuć i przeżyć”¹³. O podobnym znaczeniu pisał też Read:

⁶ M. Tyszkowa: *Zdolności osobowości i działalności uczniów*. Warszawa, PWN, 1990, s. 123.

⁷ Zob. R. Gloton, C. Clero: *Twórcza aktywność dziecka*. Warszawa, WSiP, 1976; K.J. Szmidt: *Pedagogika twórczości*. Gdańsk, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2007; E. Nęcka: *Psychologia twórczości*. Gdańsk, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2001; V. Lowenfeld, W.L. Brittain: *Twórczość a rozwój umysłowy dziecka*, Warszawa, PWN, 1977; S. Szuman: *Sztuka dziecka. Psychologia twórczości rysunkowej dziecka*. Warszawa, Wydawnictwo „Książnica-Atlas”, 1929.

⁸ K.J. Szmidt: *Pedagogika twórczości...*, s. 49; por. M. Stein: *Creativity and culture*. „Journal of Psychology” 1953, nr 36.

⁹ S. Poppek: *Aktywność twórcza dzieci i młodzieży*. Warszawa, WSiP, 1988, s. 9.

¹⁰ E. Urban-Kojs: *W stronę osobowości twórczej*. W: *Dziecko w świecie sztuki*. Red. B. Dymara. Kraków, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2000, s. 101.

¹¹ M. Szabelska-Holeksa: *Ekspresyjna aktywność twórcza w obszarze działań edukacyjno-terapeutycznych*. W: *Oblicza sztuki dziecka. W poszukiwaniu istoty ekspresji*. Red. K. Krasoń, B. Mazepa-Domagala. Katowice-Mysłowice, WSP, 2007, s. 340.

¹² R. Gloton, C. Clero: *Twórcza aktywność dziecka...*, s. 72.

¹³ R. Poppek: *Zachowania ekspresyjne dzieci jako naturalny przejaw aktywności twórczej*. W: *Aktywność twórcza dzieci i młodzieży*. Red. S. Poppek. Warszawa, WSiP, 1988, s. 41.

pojmował ekspresję, jako dynamiczny proces psychiczny, który stanowi równocześnie próbę porozumienia. Dowodzi on, że uzewnętrznienie nie dokonuje się samo dla siebie, nie jest również niezbędnym odpowiednikiem percepcji; z istoty swej ekspresji jest otwarciem, które domaga się odpowiedzi od innych¹⁴.

Wymienione terminy znalazły podatny grunt w naukach pedagogicznych. W ich ramach utworzyły się odrębne środowiska naukowe zajmujące się szeroko pojętą ekspresyjną aktywnością twórczą dzieci i młodzieży. Jedną z najpopularniejszych aktywności twórczych dzieci jest aktywność plastyczna¹⁵ i to właśnie ona będzie głównym przedmiotem rozważań niniejszej pracy.

Ekspresja plastyczna dzieci – walory edukacyjne i emocjonalne

Ekspresja plastyczna stanowi jedną z najważniejszych form działalności dziecka w wieku przedszkolnym. Poprzez prace plastyczne dzieci wyrażają własne emocje, zainteresowania oraz pasje. Ma ona charakter subiektywny. Cechuje ją bowiem nowość, oryginalność. Często posiada także *ładunek generatywności*, oddziałujący na inne jednostki.

B. Kaczmarczyk i D. Szafrńska traktują twórczość plastyczną jako przeniesienie, uzewnętrznienie idei i myśli dziecka na temat świata za pomocą tworzywa plastycznego¹⁶. Jest ona zatem swoistego rodzaju sposobem komunikowania własnych emocji. Za pomocą symboli, barw, faktur, dynamiki prezentują one uczucia i własne dotychczasowe doświadczenia, wiedzę.

Opisywana ekspresja posiada więc liczne walory edukacyjne i emocjonalne. Jest jednym ze sposobów osiągnięcia równowagi emocjonalnej. Proces twórczy umożliwia bowiem uwolnienie się od negatywnych emocji, które ujawnia się w tzw. przekształcaniu afektywnym, czyli pozapoznawczym wyrażaniu treści wewnętrznych¹⁷.

Ekspresja plastyczna, będąca jedną z form twórczości, pozwala na realizację następujących funkcji rozwoju:

- poznawanie, przeżywanie i działanie;
- motywacja do działania;
- wartościowanie i samoocena;
- samodzielność, samorealizacja, kreacja;
- terapia i dynamiczna harmonia osobowości;
- społecznianie¹⁸.

¹⁴ I. Wojnar: *Wprowadzenie*. W: S. Szuman, *Sztuka dziecka...*, s. 12.

¹⁵ R. Popek: *Zachowania ekspresyjne dzieci...*, s. 48.

¹⁶ J. Uszyńska-Jarmoc: *Twórcza aktywność dziecka. Teoria, rzeczywistość, perspektyw rozwoju*. Białystok, Wydawnictwo Uniwersyteckie „Trans Humana”, 2003, s. 48.

¹⁷ S. Popek: *Twórczość plastyczna dzieci i młodzieży*. W: *Aktywność twórcza...*, s. 48.

¹⁸ M. Przetacznik-Gierowska, G. Makiello-Jarża: *Psychologia rozwojowa i wychowawcza wieku dziecięcego*. Warszawa, WSiP, 1985, s. 240–241.

Jako forma aktywności ekspresja plastyczna stanowi źródło radości i drogę samorealizacji. Proces oraz jego wytwory wpływają na zadowolenie i afirmację dziecka, chęć podjęcia nowego zadania, stanowiąc tym samym najważniejszą wartość psychoterapeutyczną¹⁹.

Właściwie zorganizowana działalność ekspresyjna dziecka przyczynia się do pobudzenia procesów poznawczych. Warunkuje samodzielne myślenie, działanie oraz zainteresowanie dziecka. Pobudza rozwój prawidłowej percepcji i uwagi. Rozwija także pewność siebie, odwagę, wiarę we własne możliwości twórcze oraz niweluje lęki i zahamowania. Wszystko to stanowi konieczny warunek do zainicjowania kreatywności.

Na uwagę zasługuje fakt, iż aktywność plastyczna sprzyja stymulowaniu wyobraźni obecnej we wszystkich aspektach życia dziecka. Rozwija także wszystkie jej funkcje (kreatywną, kompensacyjną, stymulacyjną oraz ludyczną). Ćwiczenia plastyczne w znacznym stopniu pobudzają fantazję, dostarczają treści do tworzenia nowych obrazów. Istotne jest także to, iż działalność artystyczna wymaga swobody, wysiłku woli i własnego zaangażowania dziecka²⁰.

M. Tyszkowa rolę aktywności plastycznej odniosła przede wszystkim do zdobywania i pogłębiania świadomości przedmiotowego świata i samego siebie jako podmiotu działania²¹. Aktywność ta rozwija wyobraźnię wizualno-przestrzenną: pobudza wrażliwość na kolor, fakturę, rodzaje linii i kształtów, zróżnicowane kompozycje²². Dzięki temu kształtuje się wrażliwość estetyczna.

Niewątpliwie samoistnie podejmowana aktywność plastyczna dziecka ma ogromne walory rozwojowe, ale należy pamiętać, iż główną rolę motywującą rozwój twórczy dziecka odgrywa nauczyciel.

Wspierający działania dziecka nauczyciel powinien budować poczucie bezpieczeństwa, swobodnej pracy oraz wartości indywidualnych działań. Powinien również inspirować do pracy twórczej, doceniać wkład poszczególnych dzieci, a także być otwartym na potrzeby grupy²³.

Działalność plastyczna dzieci w wieku przedszkolnym na przykładzie wybranych technik plastycznych

Technika plastyczna to „nie tylko sposób wykonania, ale również sposób używania, wykorzystywania materiałów i przyborów malarskich, gdzie odpowiedni ich dobór

¹⁹ E. Prokopiuk, B. Majkut-Czarnota: *Twórczość plastyczna dzieci w wieku przedszkolnym i sposoby jej rozwijania*. W: *Oblicza sztuki dziecka. Inspiracje metodyczne*. Red. B. Majkut-Czarnota. Katowice, Wydawnictwo Archidiecezjalne, 2007, s. 61.

²⁰ J. Górniewicz: *Rozwój i kształtowanie wyobraźni dziecka*. Warszawa–Toruń Wydawnictwo Naukowe „Praxis”, 1992, s. 32–33.

²¹ A. Lewczuk, J. Lewczuk, M. Markowska: *Twórcza aktywność plastyczna w teorii i praktyce*. W: *W kręgu sztuki i ekspresji dziecka*. Red. D. Krzywoń. Katowice, Drukarnia Archidiecezjalna, 2006, s. 41.

²² Tamże, s. 41; por. T. Rudowski: *Wyznaczniki uzdolnień plastycznych nauczycieli i uczniów*. Warszawa, WSiP, 1994, s. 12.

²³ M. Jąder: *Techniki plastyczne rozwijające wyobraźnię*. Kraków, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2005, s. 56.

stanowi źródło inspiracji, wpływa na wyobraźnię i wartość artystyczną, czyli niepo-
wtarzalność treści, formy i wyrazu dzieła”²⁴.

Różnorodne techniki plastyczne pobudzają ciekawość i zainteresowanie dziecka. Wpływają na rozwój wyobraźni i rozwój motywacyjno-wolicjonalny. Uwrażliwiają na piękno otaczającego świata oraz stymulują wrażliwość estetyczną dziecka. Aby to wszystko osiągnąć, należy wykorzystywać w pracy z dziećmi wiele różnych, niekonwen-
cjonalnych rozwiązań. Ważne jest bowiem, aby dziecko poczuło się twórcą, a jego dzieło nie było oceniane i wartościowane w kategoriach „ładny – brzydki”. Nauczyciele, rodzice, osoby dorosłe powinni pamiętać, że nie zawsze najważniejszy jest końcowy efekt two-
rzenia. Dla dzieci równie ważny, a nawet ważniejszy jest sam proces powstawania dzieła.

Będąc czynnie działającymi nauczycielami, stosujemy i poszukujemy różnych technik plastycznych, które mają przede wszystkim pobudzić prawidłowy rozwój dzieci. Poniżej zaprezentowane zostaną wybrane przez nas techniki plastyczne oraz przykłady prac dzieci 4- i 6-letnich. Przy wyborze technik kierowaliśmy się następującymi kryteriami:

- atrakcyjność dla dzieci;
- łatwość dostępu do materiałów;
- niecodzienne i innowacyjne zastosowania;
- walory edukacyjne i twórcze.

Techniki plastyczne

1. Technika: „Prasowanka z kredek świecowych”

Pomoce: kredki świecowe, blok techniczny, kartki ksera graficznego, temperówka, żelazko, gazety

Przebieg: Każdy z uczestników otrzymuje od prowadzącego kartkę z bloku tech-
nicznego. Dzieci młodsze otrzymują również opłuki z kredek świecowych, natomiast
dzieci starsze samodzielnie je temperują. Następnie na kartkach formują wymyślony
przez siebie kształt. Po jego ułożeniu przykrywają wykonaną pracę białą kartką. Na-
uczyciel przenosi prace dzieci do odpowiednio przygotowanego stanowiska, w skład
którego wchodzi zabezpieczony gazetami stół i nagrzaną żelazko. Na nim „prasuje”
kartki gorącym żelazkiem, aż do momentu rozpuszczenia wszystkich kolorowych
opłuków. Po zdjęciu białej miękkiej kartki prezentujemy wykonaną pracę dzieciom.

Spostrzeżenia prowadzącego:

- podczas tworzenia pracy powyższą techniką należy zachować szczególne środki
ostrożności ze względu na gorące żelazko;
- warto pamiętać o tym, iż im grubsza warstwa kredek, tym większe ich rozpusz-
czenie;
- powstałe prace warto prezentować na szybie okna – daje to efekt witrażu;
- po wykonaniu pracy otrzymujemy dwie identyczne kopie (jedną można wręczyć
dzieciom do zabrania do domu, drugą można udekorować okna w sali).

²⁴ K. Krasoń, M. Mazepa-Domagala: *Przestrzenie sztuki dziecka. Strategia intersemiotycznego i polisensorycznego wsparcia jednostek o obniżonej sprawności intelektualnej*. Katowice, Librus, 2003, s. 49.

Rys. 1. Nicola F. (6 lat)

Rys. 2. Alicja M. (4 lata)

2. Technika: „Mlekiem malowane”

Pomoce: mleko, kartka z bloku, pędzelki, kubeczki, gazety, żelazko

Przebieg: Na każdym stoliku rozkładamy gazety, kubeczki z mlekiem oraz kartki i pędzelki. Dzieci maczają pędzelki w mleku i malują nimi wybrany przez siebie motyw. Następnie pozostawiamy prace do wyschnięcia. Gdy mleko wsiąknie w kartkę, nauczyciel kładzie dziecięce obrazki na gazetach i prasuje je żelazkiem. Na kartkach widoczne są brązowe motywy namalowane przez przedszkolaków.

Spostrzeżenia prowadzącego:

- przed rozpoczęciem pracy warto zwrócić dzieciom uwagę na to, aby malowały same kontury wymyślonych motywów, nie zamalowując całej powierzchni kartki;
- dzieciom należy przekazać, żeby często maczały pędzelek w mleku;
- przed prasowaniem prace muszą być suche (mleko musi dobrze wsiąknąć w kartkę);
- przed zaprezentowaniem tej techniki dzieciom nauczyciel powinien wcześniej sprawdzić, jak szybko i jak mocno nagrzewa się żelazko, aby efekt końcowy był zadowalający. Żelazko nie powinno także posiadać włączonej funkcji pary. Utrudnia to bowiem proces przypalania mleka.

Rys. 3. Maja M. (6 lat)

Rys. 4. Mateusz Z. (4 lata)

3. Technika: „Malowanie nitką”

Pomoce: nitki różnego rodzaju, farby, kubeczki, pędzelki, woda, kartki z bloku, gruba książka (np. książka telefoniczna), gazety

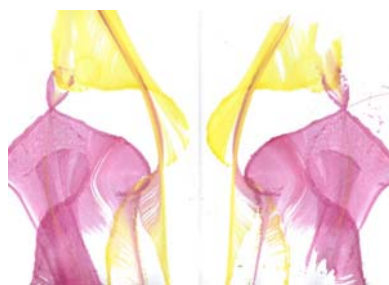
Przebieg: Zabezpieczamy stoliki gazetami. Na stolikach kładziemy kartki, pędzelki, kubeczki z farbami, które w razie konieczności (zbyt gęste) należy rozrobić z wodą do konsystencji śmietany. Dzieci składają kartkę na pół i samodzielnie wybierają nitkę. Maczają ją w farbie (pomagają sobie pędzelkami), pamiętając o tym, aby trzymać jeden koniec nitki w ręku. Namoczoną nitkę kładą na kartkę, tworząc fantazyjne wzory w taki sposób, aby jej suchy koniec wystawał poza krawędź kartki. Następnie składają kartkę na pół i wkładają ją do lub pod grubą książkę. Starsze dzieci mogą przytrzymywać kartkę ręką. W tym momencie dzieci wyciągają nitkę, poruszając nią w różne strony. Po rozłożeniu kartki prezentują powstałe dzieła.

Spostrzeżenia prowadzącego:

- nitkę można maczać wielokrotnie w różnych kolorach;
- im więcej farby na nitce, tym bardziej rozmazane wzory;
- warto zachęcić dzieci do wypowiadania się na temat subiektywnie widzianych wzorów na pracach innych dzieci.

Rys. 5. Marcin G. (6 lat)

Rys. 6 Julia J. (4 lata)

4. Technika: „Malowanie balonem”

Pomoce: farby, balon, pojemniki (plastikowe talerzyki), pędzel, woda, gazety, karton papierowy

Przebieg: Farby wyciskamy do pojemników i dodając odpowiednią ilość wody, rozrabiamy pędzelkiem. Tak przygotowane farby rozkładamy na wyłożonych gazetami stolikach. Każde dziecko otrzymuje nadmuchany balon, macza go w farbie i maluje na przygotowanym kartonie. Po skończeniu pracy prezentujemy efekty na forum grupy.

Spostrzeżenia prowadzącego:

- balon musi mieścić się w ręku dziecka, nie może być zbyt duży;
- nie czyścimy balonu przed maczaniem go w kolejnych kolorach (należy namawiać dzieci do bawienia się kolorami);
- dzieci mogą operować balonem na kilka różnych sposobów (mogą tworzyć balonem „mazy”, przyciskać lub kręcić balonem w różne strony).

Rys. 7. Daniel G. (6 lat)

Rys. 8. Narine D. (4 lata)

5. Technika: „Odbijanie baniek mydlanych”

Pomoce: kartka z bloku, farby (najlepiej temperowe), płyn do mycia naczyń, pojemniczki różnego kształtu, woda, słomka do napojów, gazety

Przebieg: Stoliki okrywamy kilkoma warstwami gazet lub nieprzemakalną ceratą. Do kubeczków wlewamy wodę i płyn do mycia naczyń (proporcja 1:1) oraz farbę wybranego koloru. Wszystko dokładnie mieszamy. Przygotowany roztwór nie powinien przekraczać połowy pojemnika. Na każdym stanowisku rozkładamy kilka kubeczków z różnymi kolorami farby. Dziecko otrzymuje kartkę oraz słomkę. Kolejnym etapem pracy jest intensywne spienienie roztworu znajdującego się w pojemniku poprzez dmuchanie słomką. Dmuchaemy tak długo, aż piana zacznie wypływać poza brzegi kubeczka. Wówczas nakładamy na niego kartkę z bloku, na której odbijają się bańki mydlane.

Spostrzeżenia prowadzącego:

- prezentowana technika najbardziej nadaje się do wykorzystania z dziećmi starszymi. W młodszych grupach najlepiej sprawdza się w pracy indywidualnej. Jeśli chcemy wykorzystać technikę w grupie dzieci 3-letnich, musimy pamiętać o tym, aby samemu wydmuchiwać im bańki;
- korzystamy z różnego rodzaju pojemników, gdyż odbijające się ich krawędzie dają ciekawe wzory;
- warto przekazać dzieciom informację o tym, iż można wykorzystywać różne kolory do jednej pracy;
- technika ta jest bardzo brudząca, ale równie fascynująca.

Rys. 9. Bartosz M. (6 lat)

Rys. 10. Szymon C. (4 lata)

6. Technika: „Malowanie szklanymi kulkami”

Pomoce: szklane kulki różnej wielkości, farby, pudełko (np. po bombonierce, samoprzylepnych etykietach), kartki

Przebieg: Dzieci otrzymują kartki, które wkładają do przygotowanego pudełka. Wybierają kolory farb. Nauczyciel rozlewa je w małych ilościach na kartkę (w różnych jej miejscach). Dzieci wybierają po kilka kulek, które wrzucają na kartkę. Następnie manipulują pudełkiem w różne strony tak, aby wypełnić kartkę różnymi mazami. Po zakończeniu tej czynności wyjmują kulki z pudełka i odkładają pracę do wyschnięcia.

Spostrzeżenia prowadzącego:

- innym wariantem zaprezentowanej techniki jest sposób polegający na uprzednim zanurzeniu kulek w farbie, które następnie wrzucamy na kartkę. Wariant ten jest jednak bardziej brudzący;
- nie należy umieszczać na kartce zbyt dużej ilości farby, ponieważ rysunek staje się wtedy zamazany.

Rys. 11. Szymon M. (6 lat)

Rys. 12. Alina K. (4 lata)